

Úvod

Sledování produkčního potenciálu zemědělství ve smyslu zajištění základní potravinové soběstačnosti je spjato se zemědělstvím již od jeho prvopočátků. Statistika zemědělské prvovýroby je historicky jednou z nejstarších statistik, jejíž celosvětový rozměr nabývá na významu společně s nárůstem světové populace a postupující globalizací.

Naše republika se zapojila do mezinárodního systému celoplošných šetření v zemědělských podnicích v roce 1930. Tehdy bylo šetření zorganizováno Mezinárodním ústavem pro zemědělství (*International Institute of Agriculture*, IIA) s vizí desetileté periodicity narušené druhou světovou válkou. Od roku 1950 probíhají celosvětové zemědělské cenzury pod záštitou organizace OSN pro výživu a zemědělství (*Food and Agriculture Organization of the United Nations*, FAO).

Evropská unie od roku 1970 realizaci zemědělských cenzur (tzv. Agrocenzur) v členských zemích upravuje vlastní legislativou a navíc pořádá ve 2–3letých intervalech mezilehlá výběrová strukturální zjišťování (*Farm Structure Survey*, FSS). Výsledky těchto zjišťování, ale i dalších výběrových šetření v zemědělství naturálního či ekonomického charakteru jsou podkladem pro formování a hodnocení unijní Společné zemědělské politiky.

Jedním z nejvýznamnějších synergických výsledků celoplošného šetření Agrocenzus je klasifikace zemědělských subjektů podle typu jejich výrobního zaměření, ekonomické velikosti a nově i podle významu jiných výdělečných činností. Typologii farem [Nařízení komise (ES) č. 1242/2008 ze dne 8. prosince 2008 o založení klasifikačního systému pro zemědělské podniky ve Společenství] zajišťuje v České republice Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI), provozovatel mezinárodní zemědělské účetní datové sítě (FADN, *Farm Accountancy Data Network*), na základě podrobných znalostí mikroekonomických charakteristik zemědělských podniků.

Předkládaná publikace je třetí publikací z řady Agrocenzus 2010, vydávané Českým statistickým úřadem. Na rozdíl od předchozích – republikové a regionální – není pouze datového charakteru, jejím cílem je ve dvou nezávislých částech seznámit uživatele s možnostmi analytických třídění a využití dat.

První část je zaměřena na typologii farem a je zpracována kolektivem pracovníků Ústavu zemědělské ekonomiky a informací.

Druhá část popisuje změny v našem zemědělství za poslední desetiletí porovnáním výstupů Agrocenzu 2010 a Agrocenzu 2000. Kapitulu připravil kolektiv pracovníků Českého statistického úřadu.